

Asettamispäätös

Yksityisoikeus- ja oikeudenhoito-osasto

21.12.2020

VN/27240/2020

VN/27240/2020-OM-8

Kuluttajansuojan Omnibus-työryhmä**Asettaminen**

Oikeusministeriö on tänään asettanut työryhmän, jonka tehtävänä on valmistella

- 1) ehdotus ns. Omnibus-direktiivin 2019/2161/EU täytäntöön panemiseksi tarvittavasta lain-säädännöstä sekä
- 2) ehdotus puhelin- ja kotimyyntiä koskevien säännösten tiukentamisesta kuluttajansuojan parantamiseksi.

Toimikausi

1.1.2021–15.6.2021

TaustaOmnibus-direktiivi 2019/2161/EU

Marraskuussa 2019 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/2161 unionin kuluttajansuojasääntöjen täytäntöönpanon valvonnan parantamiseksi ja nykyaikaistamiseksi (niin kutsuttu Omnibus-direktiivi) sisältää muutoksia neljään kuluttajaoikeudelliseen direktiiviin. Kyseiset direktiivit ovat kuluttajasopimusten kohtuuttomista ehdoista annettu direktiivi 93/13/ETY, kuluttajansuojasta kuluttajille tarjottavien tuotteiden hintojen ilmoittamisessa annettu direktiivi 98/6/EY, sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskeva direktiivi 2005/29/EY sekä kuluttajan oikeuksia koskeva direktiivi 2011/83/EU.

Omnibus-direktiivillä on muutettu edellä mainittuja EU:n kuluttajansuojadirektiivejä muun muassa säätämällä tarkemmin direktiivien rikkomuksia koskevista seuraamuksista, parantamalla kuluttajan käytettävissä olevia oikeussuojakeinoja sekä poistamalla säännöksissä havaittuja puutteita ja epä johdonmukaisuuksia. Direktiivi sisältää sekä täysin uusia säännöksiä koskien mm. verkossa toimivia markkinapaikkoja että tarkennuksia jo aiemmin voimassa olevaan sääntelyyn.

Direktiivin sisältämät seuraamuksia koskevat artiklat on jo pääosin pantu Suomessa täytäntöön 15.7.2020 voimaan tulleella kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetulla lailla (566/2020). Muiden kuin seuraamusten osalta Omnibus-direktiivi aiheuttaa tar-

Postiosoite
Postadress
Postal Address
 Oikeusministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 25
 00023 Valtioneuvosto

Eteläesplanadi 10
 Helsinki

0295 16001
 +358 295 16001

09 1606 7730
 +358 9 1606 7730

oikeusministerio@om.fi
 oikeusministerio.fi

peen tehdä muutoksia etenkin kuluttajansuojalain (38/1978) 2 luvun säännöksiin markkinoinnista ja menettelystä asiakassuhteessa sekä 6 luvun säännöksiin kotimyyntistä ja etämyyntistä.

Direktiivin edellyttämät säännökset on saatettava kansallisesti voimaan viimeistään 28.11.2021. Direktiivin säännösten soveltaminen alkaa 28.5.2022.

Puhelin- ja kotimyyntin sääntely ja sen tarkistamistarve

Pääministeri Sanna Marinin hallituksen ohjelmaan (Osallistava ja osaava Suomi – sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävä yhteiskunta, 2019) on kirjattu toimivien oikeusprosessien ja oikeusturvan tavoitteen toteuttamiseksi puhelin- ja kotimyyntin rajoittaminen ja sääntelyn tiukentaminen kuluttajan suojaksi.

Suomessa sekä puhelin- että kotimyynti on sallittua. Puhelinmarkkinoinnin osalta Suomessa vallitsee pääsääntöisesti niin sanottu opt-out-periaate. Tämä tarkoittaa sitä, että puhelinmyynti on sallittua luonnolliselle henkilölle, mikäli tämä ei ole sitä erikseen kieltänyt (laki sähköisen viestinnän palveluista, 917/2014, 200 §:n 2 mom.). Jos puhelinmyyntiä harjoitetaan automatisoidun soittojärjestelmän kautta, luonnollisen henkilön ennalta antama suostumus vaaditaan. Puhelin- ja kotimyyntistä säädetään tällä hetkellä pääasiassa kuluttajansuojalain 6 luvussa. Rahoituspalvelujen ja -välineiden etämyyntistä säädetään erikseen kuluttajansuojalain 6 a luvussa. Tämän lisäksi matkapuhelinliittymien puhelinmarkkinoinnista on annettu määräaikaista erityissääntelyä sähköisen viestinnän palveluista annetussa laissa. Myös sähköisen myyntistä puhelimitse on erityissääntelyä.

Koti- ja puhelinmyynti voi aiheuttaa kuluttajille ongelmia yhtäältä sen johdosta, että myyntitilanne on monesti kuluttajalle yllättävä eikä kuluttaja ole voinut ennalta varautua siihen. Toisaalta ongelmat voivat johtua siitä, etteivät kaikki elinkeinonharjoittajat noudata voimassa olevaa lainsäädäntöä esimerkiksi ennen sopimuksen tekemistä annettavien tietojen osalta. Myös aggressiivista ja harhaanjohtavaa markkinointia esiintyy.

Kuluttajan oikeusaseman parantamiseksi on perusteltua, että puhelin- ja kotimyyntiä koskevaa sääntelyä tarkistetaan.

Tavoitteet

Tavoitteena on panna kansallisesti täytäntöön Omnibus-direktiivi sekä tarkistaa puhelin- ja kotimyyntiä koskevaa sääntelyä kuluttajien oikeusaseman parantamiseksi. Sääntelyä tarkistettaessa on otettava huomioon sääntelyn toimivuus niin kuluttajien kuin elinkeinonharjoittajien näkökulmasta.

Tehtävä

Työryhmän tehtävänä on valmistella hallituksen esityksen muotoon laadittu ehdotus

- 1) Omnibus-direktiivin täytäntöön panemiseksi tarvittavista säännöksistä sekä
- 2) puhelin- ja kotimyyntiä koskevien säännösten muuttamisesta kuluttajansuojan parantamiseksi.

Organisointi

Puheenjohtaja

Yksiköpäällikkö, lainsäädäntöneuvos Katri Kummoinen, oikeusministeriö

Jäsenet

Lainsäädäntöneuvos Marja Luukkonen Yli-Rahnasto, oikeusministeriö
 Neuvotteleva virkamies Sari Alho, työ- ja elinkeinoministeriö
 Asiantuntija Sanna-Maria Bertell, Elinkeinoelämän keskusliitto ry
 Erityisasiantuntija Kristiina Vainio, Kilpailu- ja kuluttajavirasto/kuluttaja-asiamies

Lakimies Emmi Meriranta, Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry
Toimitusjohtaja Jari Perko, Suomen Asiakkuusmarkkinointiliitto ry

Työryhmän sihteereinä toimivat työryhmän jäsen lainsäädäntöneuvos Marja Luukkonen Yli-Rahnasto ja lainsäädäntöneuvos Jussi Päivärinne oikeusministeriöstä.

Työryhmä kuulee toimikautensa aikana Suomen Yrittäjät ry:tä, Energiateollisuus ry:tä ja Medialiitto ry:tä. Työryhmä voi kuulla myös muita asiantuntijoita.

Työryhmän kokoonpano ei täytä naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/1986) 4 a §:ssä säädettyä vaatimusta, jonka mukaisesti valtion komiteoissa, neuvottelukunnissa ja muissa vastaavissa toimielimissä tulee olla vähintään 40 prosenttia sekä naisia että miehiä. Kaikilla työryhmässä edustettuna olevilla tahoilla ei kuitenkaan ollut esittää työryhmän toimeksiannon alaan perehtyneitä miespuolisia jäsen ehdokkaita, minkä vuoksi kiintiövaatimuksesta poikkeamiselle on lainkohdassa tarkoitettu erityinen syy. Työryhmän jäsentahoja ei ollut myöskään mahdollisuutta miettiä uudelleen naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain vaatimusten täyttämiseksi.

Kustannukset

Työryhmän menot maksetaan momentilta 250101.

Osastopäällikkö Antti T. Leinonen

Yksikönpäällikkö Pekka Pulkkinen

Jakelu Työryhmän puheenjohtaja, jäsenet ja sihteerit

Tiedoksi Oikeusministeriö:
Kansliapäällikkö Timonen
Viestintäjohtaja
Yksityisoikeus- ja oikeudenhoito-osasto
Hankerekisteri